

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

KỸ NĂNG PHÂN TÍCH VÀ HOẠCH ĐỊNH CHÍNH SÁCH TRONG BỐI CẢNH CHUYÊN ĐỔI KINH TẾ

Giảng viên: Lê Văn Chiến

ĐT: 0985221172

Email: lechien@hcma.vn

Nội dung

- Một số vấn đề cơ bản về chính sách công
- Kỹ năng hoạch định chính sách công
- Kỹ năng phân tích chính sách công

Phần 1

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ CHÍNH SÁCH CÔNG

Thảo luận

- *Hiện nay những chính sách nào đang được thảo luận nhiều ở địa phương đồng chí?*

vietnamnet.vn/vn/giao-duc/tuyen-sinh/sua-luat-giao-duc-dai-l

Thời gian 11/12/2018 15:03:36 (GMT+7)

Sự kiện NÓNG ■ Lịch thi đấu AFF Suzuki Cup 2018 mới nhất ■ Xét xử cựu tướng Phan Văn Vĩ

Giáo dục > Tuyển sinh

Đại học Việt Nam: Khuyến khích sáp nhập thành trường lớn, đa ngành

11/12/2018 12:47 GMT+7

 - Hôm nay, 11/12, Văn phòng Chủ tịch nước đã công bố Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật Giáo dục Đại học. Trao đổi với báo chí, Vụ trưởng Vụ Giáo dục Đại học (Bộ GD-ĐT) Nguyễn Thị Kim Phụng cho biết luật mới này góp phần nâng cao tính tự chủ của toàn bộ hệ thống.

Tại sao không quy định trần học phí, tuổi hiệu trưởng?

Không phân biệt bằng đại học chính quy và tại chức

Thưa bà, bộ luật vừa thông qua có những thay đổi gì so với Luật GD ĐH hiện hành?

Bà Nguyễn Thị Kim Phụng: Luật về giáo dục đại học vừa được Quốc hội thông qua có 4 nhóm chính sách mới.

Chính sách lớn nhất, bao trùm lên toàn bộ các vấn đề được sửa đổi bổ sung là ***mở rộng tự chủ và nâng cao tự chủ của toàn bộ hệ thống.***

Cùng với nâng cao tự chủ là những chính sách đi kèm theo là ***đổi mới quản trị ĐH, kiện toàn hội đồng trường (HĐT).***

Waiting for baogia.vads.vn...

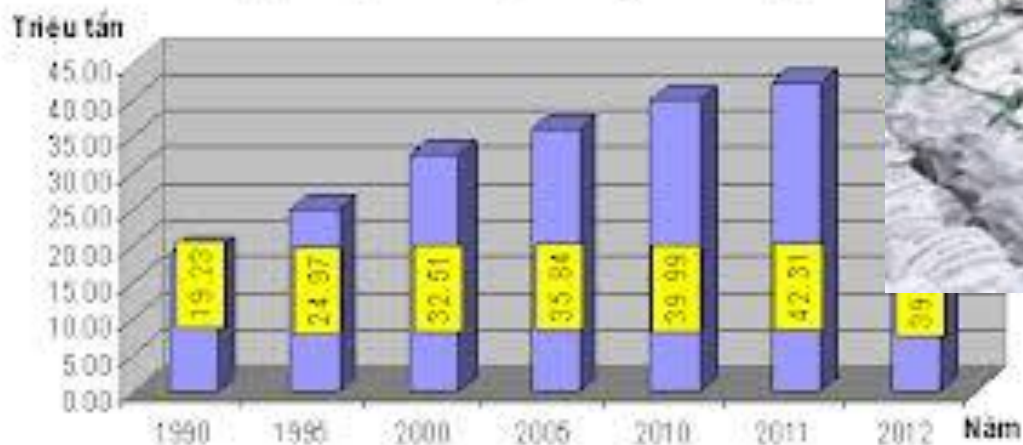

Chính sách khoán nông nghiệp

Lương thực, thực phẩm; hàng tiêu dùng và hàng xuất khẩu

Sản lượng lúa gạo của Việt Nam (1990-2012)

Đà Nẵng – thành phố đáng sống nhất Việt Nam

Năm không

- Không có hộ đói
- Không có người mù chữ,
- Không có người lang thang xin ăn,
- Không có người nghiện ma túy trong cộng đồng,
- Không có giết người cướp của.

Ba có:

- Có nhà ở,
- Có việc làm,
- Có nếp sống văn hóa, văn minh đô thị.

Những ai đi hoạt động cách mạng từ năm 15 tuổi thì nay tất cả đều đã 85 - 90 tuổi cả rồi. Liệu còn cụ nào có con đi học phổ thông?

Chính sách công là công cụ của Nhà nước, do Nhà nước xây dựng, ban hành và thực thi nhằm giải quyết vấn đề thuộc lợi ích công cộng theo mục tiêu đã lựa chọn.

Phân tích chính sách: Quá trình tìm hiểu có hệ thống về mục tiêu, nội dung và các ảnh hưởng, tác động của chính sách để đưa ra những khuyến nghị về phương án chính sách ưu tiên (trên cơ sở lợi ích xã hội)

Nền kinh tế chuyển đổi: Từ tập trung sang thị trường

1.2. Bản chất của chính sách công

- Công cụ điều hành, được nhà nước sử dụng để theo đuổi lợi ích công cộng;
- Sự thể chế hóa các mục tiêu tổng thể mà nhà nước theo đuổi
- Kết quả của việc Nhà nước sử dụng quyền lực chính trị để định hướng sự vận động và phát triển của cả hệ thống xã hội;
- Kết quả của quá trình tranh luận, thỏa thuận giữa các bên có liên quan

Các yếu tố tạo thành chính sách

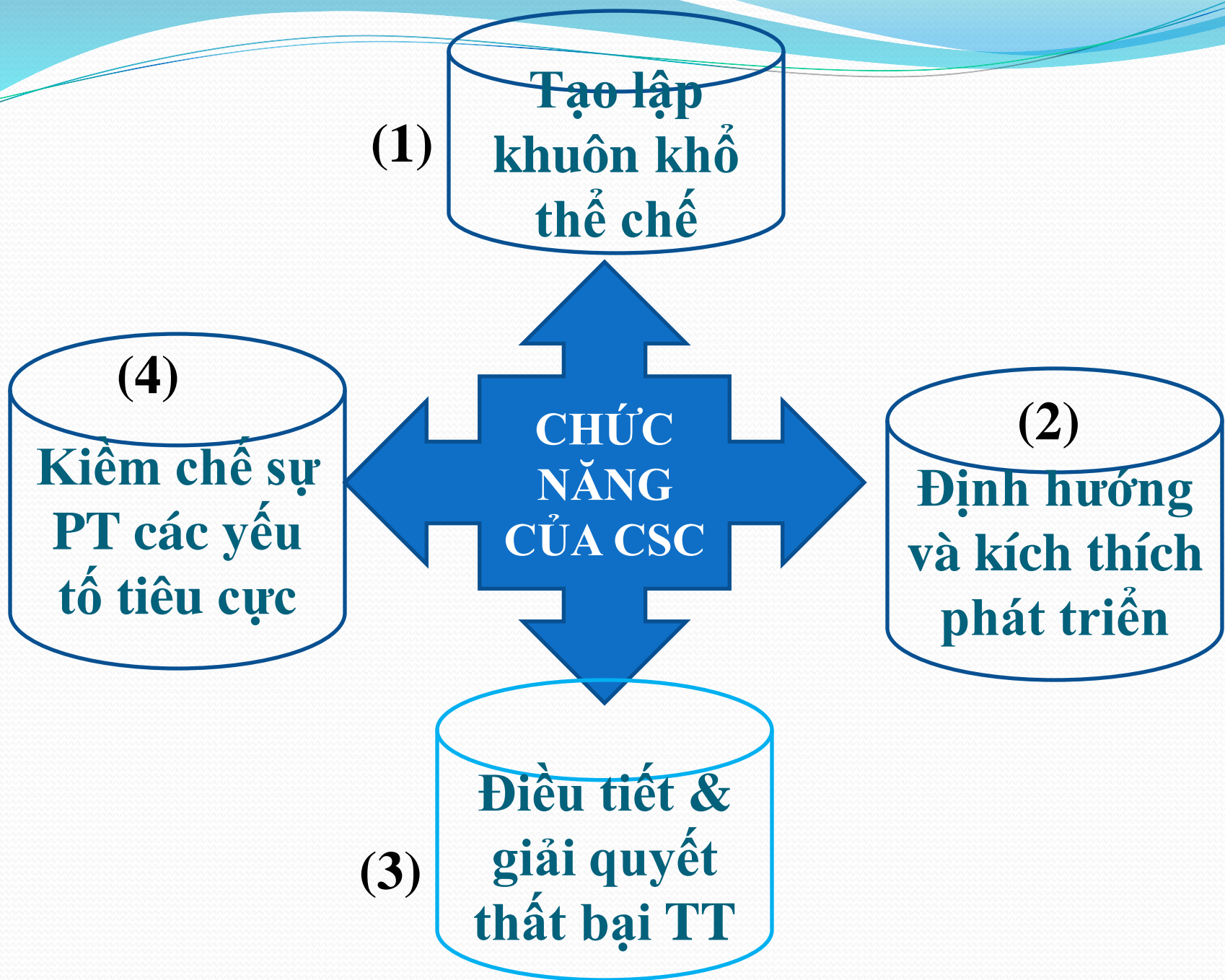
1. Vấn đề cần có sự quan tâm bằng chính sách công

2. Mục tiêu chính sách

3. Các văn bản chính sách được ban hành

4. Chuỗi hoạt động nhằm hiện thực hóa văn bản CS

5. Kết quả/tác động của chính sách

(1)

**Tạo lập
khôn khổ thể
chế**

- Bảo đảm an toàn cá nhân, sở hữu tài sản và các quyền chính đáng
- Cung cấp khuôn khổ pháp lý cho phép các chủ thể được bình đẳng trong khai thác, sản xuất, kinh doanh, tiêu dùng hàng hóa và dịch vụ

(2)

**Định
hướng,
kích thích
phát triển**

- Thông qua sử dụng công cụ
khuyến khích hoặc ép buộc

- Hướng dẫn sử dụng, phân
bổ nguồn lực công;

(3)

**Điều tiết và
giải quyết
thất bại
của thị
trường**

- Ngăn chặn độc quyền;
- Giảm thiểu tác động ngoại lai;
- Giải quyết tình trạng thông tin không hoàn hảo;
- Xóa bỏ sự thiếu công bằng và bất bình đẳng về cơ hội;
- Cung cấp hàng hóa và dịch vụ công;

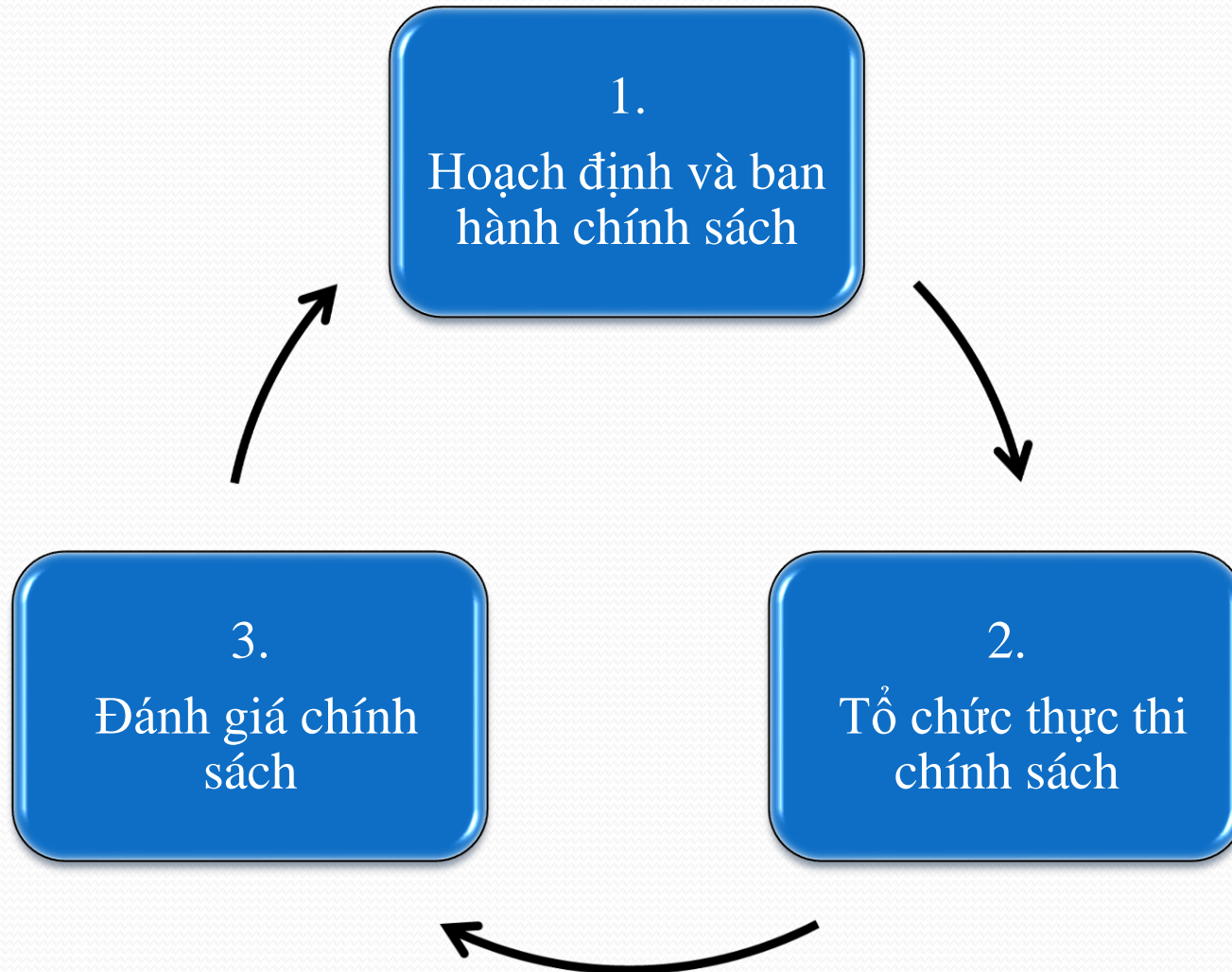
(4)

**Kiểm chế
sự phát
triển của
các yếu tố
có hại**

- Các yếu tố đi ngược lại truyền thống văn hóa tốt đẹp

- Sự lây lan dịch bệnh, thiên tai, nguy cơ chiến tranh...

Chu trình chính sách công

Phần 2

KỸ NĂNG XÂY DỰNG CHÍNH SÁCH

**TIÊU
CHÍ
lựa
chọn
PÁ**

1. *Tính hiệu quả*: So sánh chi phí và lợi ích
2. *Sự hữu hiệu*: K/năng đạt được mục tiêu CS
3. *Tính công bằng*
4. *Sự đảm tự do (mở rộng hay không)*
5. *Tính khả thi về chính trị*
6. *Sự chấp nhận của xã hội*
7. *Tính khả thi về mặt hành chính*
8. *Tính khả thi về mặt kỹ thuật*

Nguyên tắc xây dựng chính sách

- (1) Đảm bảo mục tiêu chính sách vì lợi ích công cộng
- (2) Sử dụng các biện pháp ép buộc thi hành
- (3) Sử dụng cách tiếp cận hệ thống
- (4) Đảm bảo chính sách có tính liên đới
- (5) Đảm bảo chính sách có tính kế thừa
- (6) Đảm bảo **tính minh bạch và giải trình;**
- (7) Đảm bảo sự tham gia;

Phần 3

KỸ NĂNG PHÂN TÍCH CHÍNH SÁCH

Nhắc lại khái niệm

- Phân tích chính sách: Quá trình tìm hiểu có hệ thống về mục tiêu, nội dung và các ảnh hưởng, tác động của chính sách để đưa ra những khuyến nghị về phương án chính sách ưu tiên (trên cơ sở lợi ích xã hội)

Chức năng của phân tích chính sách công

- ***Cung cấp thông tin và tuyên truyền về chính sách công***

Phân tích chính sách công đề XĐ bản chất vấn đề, nguyên nhân, mục tiêu, giải pháp đạt mục tiêu. Do đó cung cấp thông tin, tuyên truyền về chính sách cho các chủ thể

- ***Tư vấn chính sách công***

- Cung cấp cho chính quyền giải pháp giải quyết vấn đề
- Cung cấp cho cá nhân cách ứng xử với chính sách
- Cung cấp cho cơ quan phản biện

- ***Đánh giá chính sách công***

- Phân tích kết quả, hậu quả chính sách công nhằm hoàn thiện chính sách

Yêu cầu đối với phân tích chính sách công

Bảo đảm tính
khách quan khoa
học

Bảo đảm tính hệ
thống

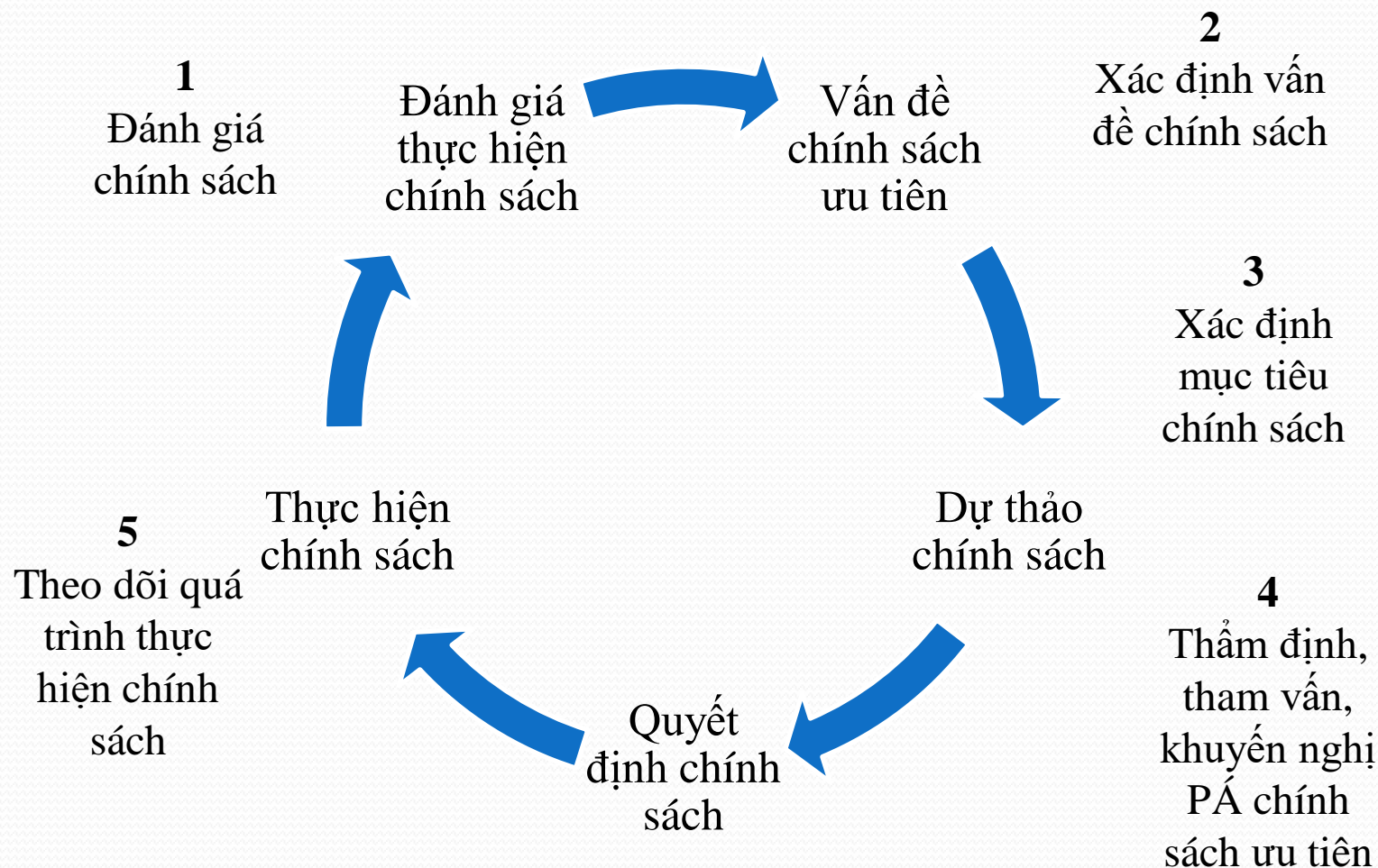

Bảo đảm tính toàn
diện

Bảo đảm tính hiệu
quả

Phân tích chính sách

Quy trình phân tích chính sách

1

- **Đánh giá**, tổng kết thực hiện chính sách

2

- Xác định **vấn đề** chính sách ưu tiên

3

- Xác định **mục tiêu** chính sách

4

- Đề xuất các **giải pháp** thực hiện chính sách

5

- **So sánh, phân tích** các giải pháp chính sách

6

- **Dự báo** tác động của chính sách

7

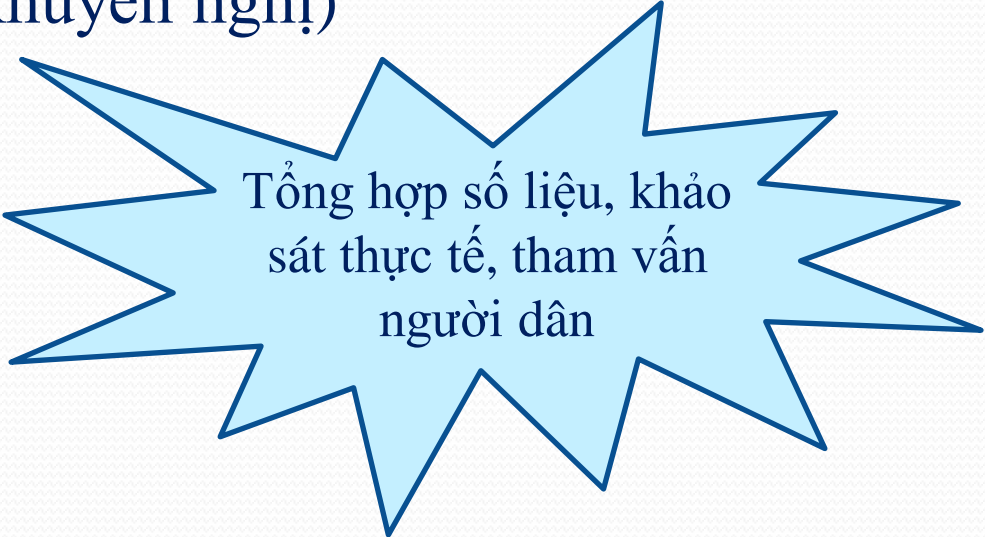
- **Khuyến nghị** lựa chọn giải pháp ưu tiên

8

- **Theo dõi** quá trình thực hiện chính sách

1. Đánh giá chính sách

- **Nhận dạng chính sách** (phân tích văn bản):
- **Đánh giá chung:**
  - Tính phù hợp
  - Tính hệ thống
  - Tính khả thi
- **Đánh giá chi tiết:** (thu thập thông tin, số liệu cụ thể làm luận cứ cho các kết luận, khuyến nghị)
  - Tính công bằng
  - Kết quả
  - Hiệu suất

Tổng hợp số liệu, khảo
sát thực tế, tham vấn
người dân

Nhận dạng chính sách

- Bối cảnh, sự cần thiết ra đời chính sách
- Lịch sử hình thành chính sách (các lần sửa đổi bổ sung)
- Các chính sách liên quan
- Mục tiêu của chính sách
- Các giải pháp thực hiện mục tiêu
- Tổ chức thực hiện
- Những quy định đặc thù tại địa phương

Đánh giá chung

- **Tính phù hợp**

- Phù hợp với Hiến pháp (hợp hiến)
- Phù hợp với quan điểm, đường lối của Đảng và các C.S có liên quan
- Phù hợp với thực tiễn, nhu cầu của xã hội

- **Tính hệ thống**

- Sự toàn vẹn, đầy đủ của chính sách
- Sự thống nhất giữa các bộ phận hợp thành chính sách (không có mâu thuẫn nội tại)
- Sự tương thích giữa mục tiêu và biện pháp của chính sách

- **Tính khả thi**

Đối chiếu chính sách với điều kiện thực hiện chính sách về

- Nhân lực
- Tài lực, vật chất
- Tổ chức thực hiện
- Thời gian

Đánh giá chi tiết

• Tính công bằng

- Bình đẳng về cơ hội, quyền lợi và nghĩa vụ, BĐG, bình đẳng giữa các dân tộc
- Bảo đảm lợi ích hài hòa của các bên liên quan, phục vụ số đông (tránh lợi ích nhóm, cục bộ)
- Hỗ trợ nhóm khó khăn, nhóm yếu thế (PN, TE, Người nghèo, DTTS)

• Kết quả (mức độ đạt được mục tiêu): Đánh giá hiệu ứng, tác động của chính sách

- Tác động tích cực/mong muốn vs Tác động tiêu cực/không mong muốn
- Tác động chính/trực tiếp vs Tác động phụ/gián tiếp

• Hiệu suất (SS lợi ích-chi phí) đánh giá quá trình thực hiện chính sách

- Chi phí (tổn thất) < lợi ích đạt được
- Lợi ích kinh tế (có thể đo đếm được) vs lợi ích xã hội, văn hóa, môi trường, BĐG... (khó đo đếm)
- Chi phí nhỏ nhất để đạt được lợi ích nhất định
- Lợi ích lớn nhất với chi phí xác định

Thông tin đánh giá chính sách

Thông tin thứ cấp

Lưu ý:

- Sự bù trừ giữa các nguồn thông tin (có thể mạnh riêng)
- Hạn chế về thời gian, chi phí, nhân lực
- Kiểm tra chéo thông tin từ nhiều nguồn

Tổng
quát

Cục bộ

Thông tin sơ cấp

2. Xác định vấn đề chính sách ưu tiên

- **VĐCS:** là những mâu thuẫn, nhu cầu của đời sống X.H cần được giải quyết bằng chính sách.
- Phân biệt “VĐCS” với “hiện tượng KT-XH”
- Thuộc đối tượng quản lý của N.N (là VĐ có thể giải quyết bằng C.S)
- **Căn cứ lựa chọn VĐ C.S ưu tiên:**
  - Mâu thuẫn, nhu cầu chính yếu nảy sinh trong thực hiện C.S hiện tại (cần sửa đổi ngay)
  - Vấn đề cốt lõi (VĐ của VĐ)
  - Nhu cầu bức xúc của X.H
  - Phạm vi ảnh hưởng, mức độ tác động lớn, được đông đảo người dân quan tâm
  - Cấp bách về thời điểm ban hành cs

Trình bày, lý giải VĐCS

- Tập trung vào VĐ chính, có ý nghĩa nhất
- Mô tả phạm vi và mức độ của vấn đề
- VĐ có quan trọng không, có bất thường không
- Nguyên nhân của VĐ
- Tránh lối suy nghĩ dập khuôn, định kiến
- Đối chiếu với những phân tích tương tự
- Trình bày bằng số liệu, thông tin thực tế
- Nêu rõ nguồn số liệu (độ tin cậy)
- Làm rõ VĐ liên quan tới ai, tại sao?
- Nhóm quan tâm/bị ảnh hưởng có nhu cầu, tiếng nói, quyền năng gì
- VĐ có thể được giải quyết không

3. Xác định mục tiêu chính sách

- **Mục tiêu CS:** trạng thái mong muốn đạt đến nhằm giải quyết vấn đề chính sách ưu tiên
- Mục tiêu cần các chỉ số SMART
- Đạt được mục tiêu chính sách phụ thuộc vào nhiều yếu tố liên quan => Tính phù hợp/hệ thống/khả thi và tính công bằng/hiệu quả của chính sách
- Trong quá trình đánh giá chính sách cần đánh giá mục tiêu của chính sách => khuyến nghị các PÁ đạt mục tiêu chính sách.

4. Xây dựng các giải pháp chính sách

Đề xuất các “công cụ chính sách” cụ thể:

- Phạm vi, đối tượng điều chỉnh (nhóm hưởng lợi/không hưởng lợi/bị ảnh hưởng)
- Kinh tế (chính sách tài khóa/tiền tệ: vốn đầu tư, định mức chi tiêu, thuế, lãi suất...)
- Kỹ thuật (thủ tục hành chính, tiêu chuẩn, quy trình thực hiện...)
- Tổ chức, nhân sự
- Thông tin, tuyên truyền, nâng cao năng lực
- Theo dõi, giám sát
- Chế tài (thưởng, phạt, bắt buộc, cưỡng chế...)
- Công cụ, biện pháp can thiệp hoặc không can thiệp

5. So sánh các giải pháp chính sách

- Thực hiện việc SS khi các giải pháp C.S thay thế cho nhau, ở các mức độ khác nhau, thể hiện các cách tiếp cận khác nhau để giải quyết VĐ C.S và đạt được mục tiêu C.S
- Xác định tiêu chí đánh giá các giải pháp C.S
- Tham vấn người dân
- Phân tích mặt mạnh, mặt yếu của từng giải pháp theo các tiêu chí đã xác định (định lượng, định tính)

6. Dự báo tác động chính sách

- **Tác động về phía người thực hiện cs**
  - Chi phí thực hiện
  - Tổ chức, nhân lực, ĐK vật chất, thời gian...
- **Tác động đến người hưởng lợi, các tác nhân bị điều chỉnh bởi chính sách**
  - Tác động về kinh tế, xã hội, môi trường, giới...
- **Đánh giá rủi ro thực hiện chính sách, biện pháp quản lý rủi ro**
- **Tham vấn, trưng cầu ý kiến các bên liên quan về tác động C.S**
- **Phân tích chi phí-lợi ích**
- **Báo cáo đánh giá tác động chính sách**

7. Lựa chọn giải pháp ưu tiên

- Quyết định của các nhà hoạch định chính sách dựa trên rất nhiều yếu tố
- Vai trò của người nghiên cứu, phân tích chính sách là đưa ra các khuyến nghị phù hợp với bối cảnh, có luận cứ thuyết phục và dựa trên sự liên kết tạo tiếng nói chung, sự đồng thuận

8. Theo dõi thực hiện chính sách

- Các chỉ tiêu, chỉ số theo dõi
- Trách nhiệm, tổ chức theo dõi
- Nguồn thông tin, công cụ theo dõi
- Cơ chế phản hồi

=> *Kế hoạch theo dõi và đánh giá thực hiện cs*

Một số chính sách trong quá trình chuyển đổi

- Chính sách kinh tế
- Chính sách xã hội
- Chính sách môi trường

THANH YOU!